

Fotodagboek van een Pelgrim

Ton Dieben

*In 34 fantastische dagen lopend van Irun naar Santiago
de Compostela over de Camino Del Norte*

ISBN: 9789402152470

Foto omslag; tussen Ribadeo en Lourenza

© Ton Dieben – Haarlem 2021

Glas in lood afbeelding in Sint Jacobs Godshuis te Haarlem

Een woord vooraf

Ongeveer vijf jaar geleden is het idee geboren om als begin van mijn pensioen, in juni 2019, de Camino naar Santiago de Compostela te lopen, om precies te zijn de Camino del Norte. Deze begint in Irun bij de Frans-Spaanse grens en is 835 kilometer lang, waarvan 648 kilometer langs de Spaanse Noordkust. Deze route is mooier en rustiger dan de andere route, de Camino Frances.

Het plan is om op 1 juni 2019, vier dagen na mijn laatste werkdag, naar Irun in Spanje te vertrekken en dan op 2 juni te beginnen met wandelen. Uiteraard komen de vragen als “Wat of wie zal ik tegenkomen?”, “Ben ik wel goed voorbereid op deze monstertocht?”, “Houd ik het vol tot het eind?”, maar van begin af aan zie ik het positief in.

Aan de hand van YouTube filmpjes krijg ik een aardige indruk van wat me te wachten staat. Vanaf het moment dat de tocht concreet begint te worden leef ik steeds meer naar de reis toe. Het doel van deze reis is de ruim 48 werkzame jaren achter me te laten om zorgeloos te kunnen genieten van alles wat ik onderweg tegen ga komen. Maar ook om me te bezinnen op de toekomst. En zo hoop ik uiteindelijk op 9 juli in Santiago de Compostela aan te komen.

Noord Spanje staat bekend om zijn vele regen, de reden waarom het daar zo groen is. Ik kies voor de maanden juni en juli, dan is er de meeste kans is op goed weer.

In dit fotodagboek heb beschreven hoe ik de Camino gedaan en beleefd heb. Het zijn persoonlijke ervaringen, die een waardevolle herinnering voor mij zijn, maar die ik graag met anderen wil delen. Alle foto's zijn van mijn hand.

Met dank gaat met name uit naar mijn vrouw omdat ze mij de gelegenheid heeft gegeven deze tocht te mogen maken en naar iedereen, waaronder mijn kinderen, Michel en Evelyn, die mij geholpen hebben dit fotodagboek samen te stellen. En speciale dank aan Mia Rijpers en Ellis van Leusden die de tekst op grammatica hebben gecontroleerd.

Haarlem, september 2021

De voorbereiding

Een goede voorbereiding is het halve werk. Ik begin in februari met het kopen van de juiste kleding en schoenen en met looptrainingen. Zo kunnen de nieuwe wandelschoenen, het lijken wel kistjes, goed ingelopen worden. Ik neem naast deze wandelschoenen ook gemakkelijke schoenen mee, die ik gebruik bij het bezichtigen van de overnachtingsplaatsen.

In Utrecht is het Genootschap van Sint Jacob gevestigd. Daar geven ze me naast de nodige informatie en een schelp en een stempelboekje, in het Spaans "Credential". Overal waar je komt, of het nu een kerk, bar, albergue, hostel of een hotel is, geven ze gevraagd of ongevraagd een stempel. Deze Credential verschaft je ook toegang tot de albergues(herbergen) om er te kunnen slapen. Op vertoon van het stempelboekje kun je in het Pelgrimsbureau in Santiago een Compostella(een certificaat) ontvangen. Ook geeft de Credential gratis toegang tot de grote kathedralen op de route. De Credential op zich vormt met zijn stempels een herinnering aan de gelopen route.

Ik lees in de informatieboekjes dat als je een stempel mist er niks aan de hand is. Echter later op de route vertelt men mij dat om de Compostella in Santiago te ontvangen moet je minimaal de laatste 100 kilometer te voet of per fiets hebben afgelegd en per dag 2 stempels hebben. In het Pelgrimsbureau waar ze deze Compostella uitgeven wordt dit streng gecontroleerd. Mijn eerste stempel wordt gezet in Haarlem in het Sint Jacobs Godshuis in de Hagestraat. Dit gaat op afspraak.

Mijn Credential, al vele stempels gehad

Op internet zoek ik naar een goed routeboekje en kom op de site van The Wise Pilgrim. Zij geven een wandelgids uit waarin de route goed beschreven staat. Op de eerste bladzijdes staan de routekaartjes van de Camino met afstanden en door het boekje heen per plaats duidelijke plattegrondjes. Daarnaast is er een app van Wise Pilgrim die zeer veel informatie biedt. Alles is wel in het Engels. Ik lees in informatie dat zonder dit boekje of deze app je er ook wel komt want overal wijzen de bekende Jacobsschelpen je de weg. Ook schijnen er te pas en te onpas gele pijlen te zijn gezet door lokale bewoners die de Pelgrim graag de weg wijzen. En als er geen schelpen of pijlen is er altijd wel iemand die je in de goede richting helpt. Dat is wat men mij in Utrecht verteld.

Overigens bestaan er ook routeboekjes in het Nederlands, maar persoonlijk vind ik die niet duidelijk. Zeker niet voor een beginnende loper zoals ik.

Als Pelgrim trek je van herberg naar herberg. Je neemt je spullen mee in een grote rugzak die al snel 9 tot 10 kilo weegt. Ik heb totaal geen ervaring in het lopen met een zware rugzak. Via Instagram ontdek ik de Spaanse PostNL, "Correos". Deze vervoert je rugzak tegen een vergoeding van de ene plaats naar de andere. Per afstand kost dat 4 euro en over de hele afstand Irun-Santiago de Compostela is de prijs 144 euro. Dit ongeacht het aantal etappes. Het is wat luxer en duurder maar voor mij de uitkomst!

Het embleem van de Spaanse Posterijen

Om van "Correos" gebruik te maken is reservering van hotels verplicht. Men moet namelijk een adres hebben waar ze de rugzak achter kunnen laten. Reserveringen voor een overnachting in een herberg is in de regel niet mogelijk. Daar is het: "Wie het eerste komt, het eerste maalt". Na uitgebreide voorbereidingen over het aantal te lopen kilometers per etappe, weet ik waar de overnachtingen zullen zijn. Ik heb dankbaar gebruik gemaakt van een bekende reserveringsite voor hotels.

Mijn familie, vrienden en (ex) collega's willen mijn avontuur op de voet volgen. Het plan is om elke ochtend voor vertrek een vlog te maken om deze te delen via Whatsapp. Daarnaast ga ik dagelijks mijn ervaringen van de dag in Polar Steps en Wordpress beschrijven. Vier en dertig dagen achter elkaar lopen is iets te veel van het goede. Ik heb om de zeven dagen een rustdag ingepland. Inclusief de uit- en thuisreis zal ik dan veertig dagen van huis zijn.

klaar voor de reis

Vertrekdag – zaterdag 1 juni

Vandaag is het de dag dat de Pelgrimsreis gaat beginnen. Een reis die ruim zes weken gaat duren. Op het station Amsterdam Centraal wensen mijn vrouw en dochter mij de Pelgrimsgroet "Buen Camino". Ik zie ze pas weer over anderhalve maand.

Mijn vrouw en dochter zwaaien me uit

In het barriertuig van de Thalys koop ik koffie, een chocolade broodje en eveneens een metrokaartje voor de reis van Gare du Nord naar Gare Montparnasse. Dan hoef ik dat in Parijs niet meer te doen.

De passagiers in de overvolle metro nemen mij mijn aanwezigheid met alle bepakking en Nordic wandelstokken niet in dank af, maar ik trek me niks aan van hun boze blikken.

De dubbeldekker TGV naar Hendaye is tot de laatste plaats bezet. Zo te zien zitten er voornamelijk pelgrims in deze trein. Het rugzakgehalte is hoog. Bijna allemaal stappen ze uit op het station van Biarritz. Van hier is er een trein naar Saint Pied de Port, de plaats waar de Camino Frances begint. De trein is nu bijna leeg. In minder dan twaalf uur wordt Hendaye bereikt. Had ik geluk of is het inderdaad altijd zo snel? Het was in ieder geval relaxed zonder enig gestress op een luchthaven. De thermometer wijst ruim 27 graden aan.

Bepakt en bezakt loop ik over de Santiagobrug Spanje in. In Irun begint de Camino del Norte.

Wandeldag 1 – zondag 2 juni, Irun – San Sebastian (22.7 km)

De route van Irun naar San Sebastian (en tot voorbij Bilbao) gaat door het Baskenland. De naam van sommige plaatsen is bijna niet uit te spreken. Naast het Baskisch spreekt men ook goed Spaans. In ieder geval tegen de buitenlanders.

Het is ruim voor zeven uur als ik met mijn dagrugzak buiten sta. Ik ben er klaar voor om vol goede moed aan de eerste dag te beginnen. Aan het mooie weer zal het niet liggen. Alle informatie- en routeboekjes spreken van een bergetappe met veel klimmen en dalen. Ik zal het gaan meemaken. De zon komt op, maar de stad slaapt nog op deze vroege zondagmorgen. Hoewel, de uitgaansjeugd staat na een nachtje stappen op de eerste bus naar huis te wachten en er zijn ook al andere pelgrims te zien die net als ik vroeg op pad zijn gegaan. Al snel is de eerste klim over een keien pad een feit. Ik twijfel er niet aan dat er nog vele van dit soort paadjes volgen.

Het pad slingert omhoog. Ik passeer de eerste boerderij. De bruine koeien staan me aan te staren. Ze lijken te zeggen “Weer zo’n malloot die 800 kilometer gaat lopen”.

In de verte komt het Santuario, heiligdom, van Guadeloupe in zicht. Het lijkt dichtbij, alleen door het kronkelige pad doe ik er toch langer over dan ingeschat.

Het Santuario de Guadeloupe is nog gesloten

Samen met andere pelgrims geniet ik van het uitzicht over de steden Irun en Hondarribia, de steden die we net achter ons gelaten hebben. De tocht is voor mij nu echt begonnen.

Hondarribia en Irun in de ochtendnevel

Vanaf het Santuario volg ik de 'autoweg' GI-440. Dit is niet de officiële route maar voor de eerste dag loopt dit een stuk beter. De weg gaat redelijk en soms fors omhoog. Aan de vele bochten komt een eind als ik eindelijk de top van de Jaizkibel (495 meter) bereik. Het is al bijna elf uur. Ik ben dus al ruim 4 uur aan het lopen! Qua kilometers is het nog niks, maar vanwege de steile weg omhoog moet ik regelmatig even bijkomen. Ik ben dit soort wandelingen niet gewend.

Vanaf dit punt gaat het alleen bergafwaarts. Via een ongemakkelijk stijl afdalend pad en gedeeltelijk een trap loop ik naar Pasaia de San Juan. Maar voordat ik daar ben geniet ik eerst even van het mooie uitzicht over de baai.

Na de oversteek gaat de Camino aan de overzijde verder

Na de laatste trap kom ik op een gezellig pleintje in deze plaats. Ik ga op een van de terrasjes zitten om mijn middagmaal te gebruiken. Ik ben trouwens sneller beneden dan dat de tocht naar boven ging.

Een bootje brengt me voor 80 cent naar de overkant van de baai, naar Pasaia San Pedro. Daar gaat de route eerst langs het water. Maar al snel is het gedaan met gemakkelijk lopen. Via een steil pad, soms ongemakkelijk en ruw, soms een afgebrokkelde trap, klauter ik naar boven.

Een bordje geeft aan dat het 'nog' maar 5,5 kilometer is naar San Sebastian. "Dat doe ik even," is mijn gedachte. Wat ben ik blij als er na een paar(!) klimpartijen over ongemakkelijke en moeilijke keienpaadjes een albergue is. Een bebaarde man staat langs de weg. Hij blijkt de eigenaar van de albergue te zijn en nodigt me uit voor een kop koffie ("mijn vrouw schenkt lekkere koffie"). Gelegenheid om uit te rusten voor de laatste afdaling naar San Sebastian. Ik neem de uitnodiging met beide handen aan. Wat een oase! Er is zelfs een bakkerij, waar ze hun eigen koekjes bakken. Hier zijn ze dus 'de koekjes van eigen deeg'!

Uitzicht over San Sebastian

In San Sebastian heb ik in hotel Welcome Gross een reservering voor de nacht. Er was geen kamer meer en daarom gaven ze me een mooi appartement bestaande uit een woonkamer, keuken, twee slaapkamers en een ruime badkamer. Dat alles voor de prijs van een enkele kamer. Je kunt het als pelgrim slechter treffen!

Het is al laat en ik ga daarom meteen maar eten. Hierbij loop ik niet ver van de, voor Spanjaarden, beroemde Kursaal. In deze Kursaal vindt elk jaar in september het filmfestival van San Sebastian plaats.

De Kursaal

Hotel Maria Cristina, een luxe en dus prijzig onderkomen.

Wandeldag 2 – maandag 3 juni, San Sebastian-Zarautz (22.4 km)

Ik kan helaas pas vanaf half acht uitchecken. Voor die tijd ben ik al de straat opgegaan om ergens een ontbijtje te scoren, want dat is er niet in het hotel.

Door een nog ontwakend San Sebastian begin ik aan de tocht naar de volgende plaats, Zarautz. Het eerste stuk gaat langs het strand van La Concha, 'De Schelp'. De baai heeft namelijk de vorm van een schelp.

Uitzicht op La Concha en de berg Urgull

De eerste berg die overwonnen moet worden is de Igueldo. Deze ligt tegenover de berg Urgull aan de ander kant van de baai. De 10 kilometers vanaf de berg naar het stadje Orrio gaan over asfalt en zijn in vergelijking tot de dag ervoor redelijk vlak.

Langs de route hebben buurtbewoners een stempelpost opgericht. Je kunt zelf de stempel in je credential zetten. Tegen vergoeding van een donativo -een donatie/gift- kan er een fles water meegenomen worden. Dat is voor mij niet nodig. Ik heb een fles en nog één betekent meer gewicht in mijn rugzak
Meerdere pelgrims gaan me voor.
Nog 795 kilometer te gaan!

De route heet Camino del Norte maar ook wel Camino de la Costa, de wandeling langs de kust. De naam doet zich vandaag eer aan. Onderweg zijn er mooie uitzichten over de kust en de zee.

Onderweg fraaie vergezichten

Ze wachten rustig op wat er komen gaat

De tocht gaat over gevarieerde wandelpaden, van gemakkelijk asfalt tot moeilijke keien paadjes.

In het plaatsje Orio wijst de kerkklok het middaguur aan. Op een pleintje is een bar met terras. Dat komt goed uit. Het is etenstijd en er zit een 'knaag in mijn maag'. Zo te zien ben ik niet de enige pelgrim die zich te goed doet aan een lokaal gerecht. Na de lunch vervolg ik de Camino die verder gaat aan de overzijde van de rivier de Oria.

De rivier de Oria met Orio aan de overzijde